

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

16 декември 1981 година *

„Данъчни разпоредби приложими към ликьорните вина”

По дело 244/80

с предмет преюдициално запитване съгласно член 177 от Договора на ЕИО от страна на Pretura, Bra – Италия, по производството висящо пред този съд между,

PASQUALE FOGLIA, Santa Vittoria d'Alba,

и

MARIELLA NOVELLO, Magliano Alfieri,

относно тълкуването на членове 177 и 95 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н J. Mertens de Wilmars, председател, г-н G. Bosco, г-н A. Touffait и г-н O. Due, председатели на състав, г-н P. Pescatore, г-н Mackenzie Smart, г-н A. O'Keefe, г-н T. Koopmans и г-н U. Everling, съдии, генерален адвокат: сър Gordon Slynn,

секретар: г-н. A. Van Houtte,

постанови настоящото

Решение

1. С Определение от 18 октомври 1980 г., постъпило в Съда на 5 ноември 1980 г., Pretore (Окръжният съд), Bra, е отправил до Съда, съгласно член 177 от Договора за ЕИО, пет преюдициални въпроса относно тълкуването на членове 177 и 95 от Договора за ЕИО.

2. Това определение е взето в рамките на спор, висящ пред Pretore, който вече е повдигнал първата серия от преюдициални въпроси относно тълкуването на членове 92 и 95 от Договора за ЕИО и които представляват предмета на Решението на Съда от 11 март 1980 г. (по дело 104/79 Foglia срещу Novello (1980г.) СЕО 745).

3. Трябва да се припомни, че главното производство се отнася до претърпени загуби от страна на ищеца, г-н Foglia, търговец на вина със седалище в Santa Vittoria d'Alba, в провинция Cuneo, Piémont,, Италия, за изпратени по инструкция на ответника, г-жа Novello, на консигнация в Menton, Франция, няколко каси с италиански ликьорни вина, закупени от ответника.

* Език на производството: италиански.

4. Документите по делото показват, че договора за продажба между Foglia и Novello, предвижда, че Novello не носи отговорност за мита, изисквани от италианските или френски органи и противоречащи на разпоредбите на свободното движение на стоки между двете страни или които поне не са били дължими. Foglia приема подобна клауза в своя договор с предприятието Danzas, на което той е поверил транспорта на касите с ликьорно вино за Menton; тази клауза, предвижда че Foglia не носи отговорност за подобни незаконни такси или такси, които не са били дължими.

5. Първото определение за препращане до Съда, което е довело до посоченото по-горе Решение от 11 март 1980 г., е констатирало, че предмета на спора е бил ограничен изключително до сумата, платена като потребителски данък, когато ликьорните вина са били внесени на френска територия. Документите по делото показват, че данъкът е бил платен от предприятието Danzas на френските власти без протест или възражения; фактурата за транспорт, която Danzas дава на Foglia, показва, че сумата за платения данък е била включена и платена изцяло от последния, въпреки че е било в противоречие с клаузата, изрично посочваща „незаконосъобразни такси или такси, които не са били дължими” и че госпожа Novello е възстановила последната сума на Foglia в съответствие с идентичните условия в нейния договор.

6. Pretore приема становището, че защитата изложена от Novello, е довела до въпроса за валидността на френското законодателство относно данъка върху потреблението на ликьорни вина по отношение на Договора на ЕИО и поставената пред Съда серия от въпроси за тълкуването на член 95 и като втора възможност, на член 92.

7. В това посочено по-горе Решение от 11 март 1980 г., Съдът е постановил, че не е компетентен да се произнесе по въпросите, препратени от националния съд. В своето решение той определя, че: „Задължението на Съда съгласно член 177 от Договора за ЕИО е да предоставя на всички съдилища в Общността информация относно тълкуването на правото на Общността, което е необходимо, за да реши действителни спорове, които са повдигнати пред него. Ситуация, при която Съдът е задължен да се произнесе, посредством мерки като описаните по-горе, би застрашило цялата система за съдебна защита, която е на разположение на частните лица и която им дава право да се защитят срещу данъчни разпоредби, които противоречат на Договора за ЕИО.”

8. Определението за препращане, показва, че решението на Съда е било обжалвано от ответника по главното производство, който счита, че при правенето на такава преценка, Съдът се е намесил в правото на самостоятелна преценка, запазено за италианския съд. Ответникът смята, че такова прилагане на член 177 от Договора за ЕИО от страна на Съда, повдига на национално ниво въпрос от конституционен характер. При втората възможност, ответникът е задал въпрос относно тълкуването на член 177 от Договора за ЕИО и по-нататък и е поискал Френската република да се присъедини към делото.

9. Когато тези искове са били заведени пред него, Pretore е счел, че е необходимо да се препрати питането отново до Съда и да постави определени въпроси за тълкуването на член 177 от Договора за ЕИО с цел да се постигне по-

ясна и точна преценка на обхвата и смисъла на Решението на Съда от 11 март 1980 г.

10. Тъй като Pretore е счел, че от формулировката на първото решение на Съда може да се е получило неразбиране, той особено набляга на елемент, който според него, не е бил изяснен в това решение. Ответникът, на първото заседание, на което се явява, всъщност отказва да ограничи своето искане до основното възражение по молбата на ищеца. Чрез процедура, която по никакъв начин не е необикновена за италианската правна система, той подава искане, който да някаква степен е независим, за постановяване на декларативно решение относно специалното правно положение по това дело и по принцип”.

11. Поради тези причини, Pretore, Bra е решил да препрати спора отново до Съда и е поставил следните въпроси:

„1. Как трябва да се тълкува член 177 от Договора за ЕИО по отношение на правомощията за преценка от страна на Съда във връзка с формулирането на исканията за тълкувателни решения, представени пред него и по-специално във връзка с техните функции в контекста на главното производство? И по-специално, кои са съответните правомощия на Съда и съдилищата, които препращат въпроси за преюдициални решения, като се има предвид всички правомощия, притежавани от последните, съгласно техните национални правни системи, по отношение на оценката на всички факти и закони, релевантни към споровете, що се отнася до съдържанието и въпросите, поставени там, най-вече, когато искането по главното производство е за постановяване на декларативно решение?

2. Ако Съда във връзка с преюдициалното запитване, реши поради някакви причини, че не е компетентен да се произнесе по поставените пред него въпроси, може ли съдът, който е препратил въпросите, и който е обвързан по неговата национална правна система да правораздава, както и да тълкува правото на Общността, и ако това е така, в какви граници и съобразно какви критерии може да прави това, или трябва вместо това да отсъди изключително само съобразно националното право?

3. В рамките на критериите за тълкуване на член 177 от Договора за ЕИО, има ли в правния ред на Общността основен принцип, които да изисква от или да разрешава на националните съдилища, пред които е образувано съдебно производство, в което също така са се повдигнали въпроси относно тълкуването на правото на Общността, което включва и национални разпоредби, които могат да са присъщи и на други правни системи, различни от тази на въпросния съд, да разпорежи включването в съдебното производство пред него на органите на заинтересованата държава-членка преди препращането за преюдициално решение към Съда?

4. При всички случаи ли, винаги когато се повдигне въпрос за тълкуване пред националните съдилища в съдебно производство между частни лица, което директно засяга индивидуалните права на граждани или търговци от една от държавите-членки, тези индивидуални права, съгласно материалното право на Общността, получават защитата, която е различна и при всички случаи по-малка

от тази, които същите индивидуални права могат да получат, ако администрациите на държавите-членки, чиито закони образуват предмета на исканията за тълкуване по отношение съвместимостта им с Договора за ЕИО, имаха представители и са се явили или пред националния съд или пред Съда?

5. Трябва ли член 95 от Договора за ЕИО да се тълкува в смисъл, че забраната за налагане на вътрешни данъци, които са различни съобразно произхода и източника на стоката, включват и такива случаи като този с френските разпоредби за облагане на ликьорните вина, както е описано с подробности в дело 104/79?

По първия, третия и четвъртия въпрос

12 В своя първи въпрос Pretore иска да изясни границите на правомощията за преценка, които дава Договора за ЕИО на националния съд, от една страна и на Съда от друга страна, по отношение на формулирането на препращането за преюдициално решение и за преценката на обстоятелствата по фактите и закона по главното производство, по-специално, когато е поискано от националния съд да постанови декларативно решение.

13. Третият и четвъртият въпрос засягат по-специално случая, когато въпросите за тълкуване са препратени, за да се даде възможност на съда да решава спорове относно съвместимостта с правото на Общността на националното законодателство, прието или от държавата, където заседава съда или, както е в този случай, от друга държава-членка. В тази връзка, въпросите, които възникват са:

- дали, когато законодателството на една държава-членка е поставено под съмнение пред съдилищата на друга държава-членка, в правния ред на Общността съществува основен принцип, който изисква или позволява на съда, пред който е повдигнат такъв спор, да постанови встъпване в съдебното производство на органите на заинтересуваната държава-членка, преди да направи препращане за преюдициално решение до Съда;

- дали степента на защита за лицата по производството, съгласно член 177 от Договора за ЕИО, е различна и зависи от това дали, спора е повдигнат в рамките на съдебно производство между частни лица или в производство, по което е страна администрацията на държавата-членка, чието законодателство се поставя под съмнение.

14. По отношение на първия въпрос трябва да се припомни, както Съдът е имал възможност да подчертае в напълно различен контекст, че член 177 от Договора за ЕИО се основава на сътрудничество, което има за последици разпределяне на задълженията между националните съдилища и Съда в интерес на правилното прилагане и еднаквото тълкуване на правото на Общността във всички държави-членки.

15. Като се има предвид това, националният съд - поради факта, че е сезиран по съществото на спора и трябва да носи отговорността за вземането на решението – е този, който трябва да направи преценка, като вземе предвид фактите по

делото, на нуждата от получаване на преюдициално решение, което да му позволи на постанови съдебно решение.

16. При изпълнението на това свое правомощие за преценка, националният съд, съвместно със Съда, изпълнява даденото му задължение да гарантира, че при тълкуването и прилагането на Договора за ЕИО, закона е спазен. Съответно, проблемите, които могат да се появят при изпълнението на това правомощие за оценка от страна на националния съд и отношенията, които той поддържа в рамката на член 177 от Договора за ЕИО със Съда, изрично се уреждат от разпоредбите на правото на Общността.

17. За да може Съдът да изпълни своята задача в съответствие с Договора за ЕИО, е важно за националните съдилища, когато без съмнение причините не стават известни от документите по делото, да обяснят защо те считат, че отговорите на препратените въпроси са необходими за да постановят своето съдебно решение.

18. Всъщност трябва да се подчертае, че задължението, възложено на Съда по член 177 от Договора за ЕИО не е да предоставя консултативни становища, с по общи или предполагаеми въпроси, а да съдейства на държавите-членки в правораздаването. Съответно, Съдът не е компетентен да отговаря на въпроси за тълкуване, които са му поставени в рамката на процесуалните средства, уредени от страните, за да накарат Съда да им предостави своето становище по определени проблеми на правото на Общността, което не съответства на обективното изискване, присъщо при решаване на един спор. Изявление на Съда, че не е компетентен при такива обстоятелства, по никакъв начин не нарушава границите на привилегиите на националния съд, а му предоставя възможност да попречи на това, процедурата по прилагането на член 177 от Договора за ЕИО да бъде използвана за други цели, различни от тези, за които е предназначена.

19. Освен това, трябва да се отбележи, че докато Съдът трябва има право да се позовава доколкото е възможно на оценката на националния съд в степента, до която препратените въпроси са основни, той трябва да бъде в позицията да направи преценка, присъща му при изпълнение на своите задължения, по-специално за да провери, както всички съдилища трябва, дали е компетентен. По този начин Съдът, вземайки предвид въздействието на неговите решения по този въпрос, трябва да се обърне внимание, при упражняването на компетентността, дадена му от член 177 от Договора за ЕИО, не само на интересите на страните в производството, но също и на тези на Общността и на държавите-членки. Съответно, не може, без да пренебрегне възложените му задължения, да остане безучастен към преценките, които националните съдилища на държавите-членки правят в извънредни случаи, при което тези преценки могат да повлияят върху правилното действие на процедурата, залегнала в член 177 от Договора за ЕИО.

20. Докато духа на сътрудничеството, който трябва да ръководи изпълнението на задълженията, възложени с член 177 от Договора за ЕИО на националните съдилища, от една страна, и Съда от друга, изисква последният да зачита съответните задължения на националните съдилища, се предполага в същото

време, че националният съд, при използване на възможностите, посочени в член 177 от Договора за ЕИО, трябва да зачита съответните функции на Съда в тази област.

21. Отговорът на първия въпрос съответно трябва да бъде, че докато в съответствие с очакваната роля на член 177 от Договора за ЕИО, преценката на нуждата да се даде отговор на поставени въпроси за тълкуване, като вземат предвид обстоятелствата по фактите и закона, включени в главното производство, е въпрос, който стои пред националните съдилища, Съдът е този, който трябва да потвърди своята компетентност, да провери, когато е необходимо, условията, при които делото е било препратено към него от националния съд.

22. Както Pretore правилно е отбелязал в своите трети и четвърти въпроси, могат да се появят специални проблеми, засягащи прилагането на член 177 от Договора за ЕИО, когато въпросите за тълкуването му са изпратени от националния съд за да може да установи дали законодателните разпоредби на държавата-членка са в съответствие с правото на Общността. В тази връзка, Pretore е отбелязал две отделни категории проблеми.

23. Третият въпрос засяга обстоятелствата, при които, в производството между лица пред съд на държава-членка се повдига спор за съвместимостта на правото на Общността със законодателството на държава-членка, различна от държавата, в която заседава съда. Pretore в тази връзка е препратил въпрос дали в такъв случай държавата-членка, чието е спорното законодателство, може да встъпи като страна в производството, образувано пред въпросния съд.

24. Отговорът на този етап, трябва да бъде в смисъл, че при отсъствието на разпоредби от правото на Общността по въпроса, възможността да се започне производство пред национален съд срещу държава-членка, различна от тази, в която заседава този съд, зависи и от правото на последната и от принципите на международното право.

25. С четвъртия въпрос, Pretore пита дали защитата, осигурена на лицата от процедурата по член 177 от Договора за ЕИО е различна или всъщност ограничена, когато такъв въпрос е възникнал в производство между лица, за разлика от съдебно производство между лице и администрация.

26. При даването на отговор на тази въпрос, поставен по този начин, трябва да се отбележи, че всички лица, чиито права са нарушени от мерките, предприети от държава-членка и които противоречат на правото на Общността, трябва да имат възможността да потърсят защита в съд, който е компетентен да даде такава, и че такъв съд, от своя страна, трябва да бъде свободен да получи информация за обхвата на съответните разпоредби чрез процедурата на член 177 от Договора за ЕИО. По принцип степента на защита, осигурявана от съдилищата, следователно, не трябва да прави разлика за това дали такъв въпрос е бил повдигнат в съдебно производство между лица или по дело, по което държавата, чието законодателство се оспорва, е страна под една или друга форма.

27. Въпреки това, както Съдът е заявил в своя отговор, разяснявайки първия въпрос, че Съдът е този, който преценява условията, при които делото е било препратено към него от националния съд за да потвърди, че е компетентен. В тази връзка въпросът дали съдебното производство е между лица или е насочено срещу държавата, чието законодателство е поставено под съмнение, не е релевантен при никакви обстоятелства.

28. От една страна трябва да се отбележи, че съдът пред който, в хода на делото между лицата, е възникнал въпрос относно съвместимостта с правото на Общността на законодателство на друга държава-членка, не е задължително в позицията да осигури за такива лица ефективна защита по отношение на такова законодателство.

29. От друга страна, като се вземе предвид независимостта, която основно е гарантирана за страните от правните системи на държавите-членки в областта на договорите, се появява възможност, при която поведението на страните може да бъде такова, че да не позволи на заинтересованата държава да организира подходяща защита на техните интереси, чрез поставяне на въпроса за недействителността на нейното законодателство да бъде решен от съд на друга държава-членка. Съответно, в такава ситуация на съдебното производство е невъзможно да се изключи риска, процедурата по член 177 от Договора за ЕИО да бъде отклонена от страните от целите, за които е създадена от Договора за ЕИО.

30. Разсъжденията, изложени по-горе като цяло показват, че Съда от своя страна трябва да покаже специална бдителност когато, в хода на съдебно производство между лица, към него е препратен въпрос с оглед на разрешаването на националния съд да реши дали законодателството на друга държава-членка е в съответствие с правото на Общността.

31. Отговорът на четвъртия въпрос трябва, съответно, да бъде в смисъл, че в случай на преюдициални въпроси, които трябва да разрешат на националния съд да определи дали разпоредбите, залегнали в законов или подзаконов нормативен акт на друга държава-членка, са в съответствие с правото на Общността, степента на правна защита не може да прави разлика между това дали тази въпроси са били повдигнати в съдебно производство между лица или по дела, по които страна е държавата, чието законодателство е поставено под въпрос, а че в първия случай, Съдът трябва да обърне специално внимание за да гарантира, че процедурата по член 177 от Договора за ЕИО не се използва за цели, които не са търсени от Договора.

По петия въпрос

32. С петия въпрос, Pretore, Бра, повтаря накратко, първия въпрос, зададен в първото му решение относно тълкуването на член 95 от Договора за ЕИО. В по-упоменатото по-горе решение, Съдът е констатирал, че страните имат еднакви становища по отношение на законността на френското законодателство по въпроса и в действителност търсят да постигнат, чрез механизмите на специална клауза, включена в техния договор, решение от италиански съд, че френското законодателство е незаконосъобразно, въпреки че френския закон осигурява

подходящи средства за правна защита. Съдът заключава, че за да отговори на поставения въпрос при тези обстоятелства би превишил задължението, дадено му от член 177 от Договора за ЕИО, което е да подпомага всички съдилища в Общността с информация за тълкуването на правото на Общността, което им е необходимо, за да могат да решат общи спорове, повдигнати пред тях. Той съответно заявява, че не е компетентен да постанови решение по поставения въпрос.

33. В своето второ решение, с което се препраща към Съда, Pretore набляга специално на това, че ответникът е поискал от съда да се постанови декларативно решение. В тази връзка трябва да се отбележи, че условията, при които Съдът изпълнява задълженията си в тази област, са независими по характер и предмет на производството, образувано пред националните съдилища. Член 177 от Договора за ЕИО отбелязва „съдебно решение”, което се постановява от национален съд без да се поставят специални правила по отношение на такова решение.

34. Обстоятелствата, отбелязани от националния съд в неговото второ решение за препращане, не представляват нов факт, който би оправдал нова преценка за компетентността от страна на Съда. Следователно, Pretore, в рамките на сътрудничеството между националния съд и Съда, е този, който трябва да констатира, в светлината на по-горе споменатите разсъждения, дали има нужда от получаване на отговор от Съда по петия въпрос и ако е така, да му представи всички нови фактори, които могат да оправдаят, взимането на различно становище относно неговата компетентност.

По втория въпрос

35. Като се вземе предвид написаното по-горе, не е необходимо да се дава отговор на втория въпрос.

По съдебните разноски

20. Разходите, направени от правителствата на Франция и Дания и от Комисията на Европейските общности, които представиха възражения пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в производството, висящо пред националния съд, последният следва да се произнесе относно разноските.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, поставени пред него от Pretore, Bra, с Решение от 18 октомври 1980 г., реши:

1. Съгласно очакваната роля на член 177 от Договора за ЕИО, националният съд е този, който като вземе предвид фактите и закона, отнасящи се по главното производство, трябва да направи преценка на

нуждата от получаване на отговори на повдигнати въпроси за тълкуване; Въпреки това Съдът е този, който за да потвърди своята компетентност, трябва да провери, когато е необходимо, условията, при които делото е било препратено към него от националния съд.

2 При липса на разпоредби на правото на Общността, възможността да се започне производство пред национален съд срещу държава-членка, различна от тази, в която заседава съда, зависи от процесуалното право на последната и от принципите на международното право.

3. В случаите на въпроси, които трябва да помогнат на националния съд да определи дали разпоредбите, залежали в законов или подзаконов нормативен акт на друга държава-членка, са в съответствие с правото на Общността, степента на правна защита не може да прави разлика между това дали тези въпроси са били повдигнати в съдебно производство между лица или по дела, по които е страна държавата, чието законодателство е поставено под въпрос, а че в първия случай, Съдът трябва да обърне специално внимание, за да гарантира, че процедурата по член 177 от Договора за ЕИО не се използва за цели, които не са търсени от Договора за ЕИО.

4. Обстоятелствата, отбелязани от Pretore, Bra в неговото второ определение за препращане, не представляват нов факт, който би оправдал нова преценка за компетентността от страна на Съда и следователно, Pretore в рамките на сътрудничеството между националния съд и Съда, е този, който трябва да констатира, в светлината на по-горе споменатите разсъждения, дали има нужда от получаване на отговор от Съда по петия въпрос и ако е така, да представи на Съда всички нови фактори, които могат да оправдаят, вземането на различно становище относно неговата компетентност.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 16 декември 1981 година.

Подписи